Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
RIMVYDASA NORKUSA
od 18. prosinca 2025.[1]

Predmet C-798/24 [Jautiva[i]]

A i dr.
uz sudjelovanje:
Latvijas Republikas Saeima

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Ustavni sud, Latvija))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva (EU) 2017/1132 – Pravo društava – Članak 14. točka (d) podtočka ii. – Tumačenje pojma ‚sudjeluju u upravljanju trgovačkim društvom, nadzoru nad njime ili kontroli trgovačkog društva' – Obveza, na temelju nacionalnog prava, stavljanja na raspolaganje određenih informacija o svakom dioničaru dioničkog društva – Zaštita fizičkih osoba u vezi s obradom osobnih podataka – Članci 7. i 8. Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Uredba (EU) 2016/679 – Članak 5. – Načela obrade osobnih podataka – Članak 6. – Zakonitost obrade – Načelo proporcionalnosti"

I. Uvod

1. Ovaj zahtjev za prethodnu odluku koji je uputila Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Ustavni sud, Latvija)[2] odnosi se na obvezu, propisanu latvijskim pravom, da se cjelokupnoj javnosti stave na raspolaganje određene konkretne informacije o dioničarima[3] dioničkih društava[4] osnovanih u skladu s latvijskim pravom. „Neregistrirani korisnici" dotičnim informacijama mogu pristupiti putem internetske stranice sudskog registra[5]. Stoga javnost nije dužna dokazati postojanje legitimnog interesa za dobivanje takvih informacija.

2. Sud koji je uputio zahtjev želi saznati propisuje li pravo Europske unije obvezu stavljanja na raspolaganje dotičnih informacija. Stoga Sudu postavlja pitanje odnosi li se pojam osoba koje „sudjeluju u upravljanju trgovačkim društvom, nadzoru nad njime ili kontroli trgovačkog društva" iz članka 14. točke (d) podtočke ii. Direktive (EU) 2017/1132 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o određenim aspektima prava društava[6] na svakog dioničara dioničkog

1 Izvorni jezik: engleski

i Naziv ovog predmeta je izmišljen. On ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

2 Koji je tajništvu Suda podnesen 19. studenoga 2024.

3 Sedamnaest dioničara o kojima je riječ fizičke su osobe.

4 Ta ću društva zbog praktičnih razloga nazivati dioničkim društvima.

5 Vidjeti latvijsko zakonodavstvo u točki 9. ovog mišljenja.

6 SL 2017., L 169, str. 46.

društva i mora li država članica određene informacije o svakom dioničaru takvog društva učiniti javno dostupnima u skladu s člankom 16. stavkom 3. te direktive. U slučaju da takve informacije treba učiniti javno dostupnima na temelju Direktive 2017/1132, sud koji je uputio zahtjev pita je li članak 14. točka (d) podtočka ii. te direktive valjan s obzirom na pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, zajamčeno člankom 7. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) i pravo na zaštitu osobnih podataka koje je zajamčeno člankom 8. Povelje.

3. Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Ustavni sud) također želi saznati treba li članak 5. stavak 1. Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) [7] (u daljnjem tekstu: OUZP) tumačiti na način da se njime dopušta stavljanje takvih informacija na raspolaganje javnosti, a da ne postoji nikakva obveza dokazivanja legitimnog interesa za njihovo dobivanje, kako bi se osigurale određene svrhe, i to: (i.) osiguranje transparentnog poslovnog okruženja i zaštita interesa trećih osoba; (ii.) sprečavanje pranja novca, financiranja terorizma i širenja oružja [8]; te (iii.) pružanje informacija potrebnih za provedbu nacionalnih i međunarodnih sankcija te sankcija Unije. U tom se pogledu sud koji je uputio zahtjev pita mogu li se ti ciljevi na jednako učinkovit način razumno postići u skladu s postupkom predviđenim latvijskim pravom u okviru kojeg se zahtijeva pristup ograničeno dostupnim informacijama [9].

4. Osim toga, sud koji je uputio zahtjev pita može li se obrazloženje iz presude Luxembourg Business Registers [10] – u kojoj je Sud presudio da nije valjan zahtjev koji proizlazi iz prava Unije, prema kojem države članice moraju osigurati da su informacije o stvarnom vlasništvu korporativnih i drugih pravnih subjekata osnovanih na njihovu državnom području u svim slučajevima dostupne cjelokupnoj javnosti – primijeniti na objavljivanje informacija o svim dioničarima dioničkog društva, neovisno o činjenici da se količina informacija i svrha objavljivanja u dvama situacijama razlikuju.

II. Pravni okvir

A. Pravo Europske unije

5. Članci 7. i 8. te članak 52. stavak 1. Povelje, uvodne izjave 3., 7. i 8. te članci 14. i 16. Direktive 2017/1132 kao i članci 5. i 6. OUZP-a od osobite su važnosti za ovaj predmet.

7 SL 2016., L 119, str. 1. te ispravci SL 2018., L 127, str. 2. i SL 2021., L 74, str. 35.

8 Ovo se odnosi na financiranje širenja oružja za masovno uništenje.

9 Što se tiče pojedinosti tog postupka, vidjeti točku 20. ovog mišljenja. Vidjeti i njegove točke 63. do 65.

10 Presuda od 22. studenoga 2022., Luxembourg Business Registers (C-37/20 i C-601/20, u daljnjem tekstu: presuda Luxembourg Business Registers, EU:C:2022:912)

B. Latvijsko pravo

6. Članak 8. Komerclikumsa (Trgovački zakonik)[11] naslovljen je „Sadržaj upisa u trgovački registar". Članak 8. stavak 3. u točkama 3. i 4. propisuje:

„3. Podaci o društvu kapitala koje treba upisati u trgovački registar navedeni su u nastavku:

[…]

3) ime, prezime, osobni identifikacijski broj (ako ne postoji osobni identifikacijski broj, datum rođenja, broj i datum izdavanja identifikacijske isprave, zemlja i tijelo koje ju je izdalo) i dužnost članova uprave društva kapitala i članova nadzornog odbora (ako društvo kapitala ima takav odbor);

4) ovlast članova uprave da pojedinačno ili zajednički preuzimaju obveze za trgovačko društvo;"

7. Članak 12. Trgovačkog zakonika, naslovljen „Objavljivanje u trgovačkom registru", propisuje:

„1. Upisi u trgovački registar proizvode učinke na treće osobe od trenutka njihove objave. […]

[…]"

8. Članak 235. Trgovačkog zakonika, naslovljen „Informacije koje se upisuju u registar dioničara", propisuje:

„1. Pri svakom upisu u registar dioničara navodi se naziv trgovačkog društva, registracijski broj, registrirano sjedište i, prema potrebi, informacije o tome vodi li se u odnosu na to trgovačko društvo stečajni postupak ili postupak u slučaju insolventnosti te naziv dokumenta, ‚Upis u registar dioničara', i mora sadržavati sljedeće informacije:

1) referentni broj i datum upisa;

2) referentni broj registracije, uzastopnim numeriranjem od prvog upisa u registar dioničara;

3) referentne brojeve koji se odnose na dionice;

4) podatke o dioničarima:

   a) za fizičku osobu, ime, prezime, osobni identifikacijski broj (ako ne postoji osobni identifikacijski broj, datum rođenja, broj i datum izdavanja identifikacijske isprave, zemlju i tijelo koje ju je izdalo) i adresu putem koje je moguće kontaktirati osobu,

   b) za pravne osobe i društva osoba: naziv, registracijski broj i registrirano sjedište;

5) dioničarevu adresu elektroničke pošte ako je zatražio da društvo tim putem komunicira s njime;

[11] Od 13. travnja 2000. (Latvijas Vēstnesis, 2000., br. 158/160)

6) kategoriju, broj i nominalnu vrijednost dionica svakog dioničara te s njima povezan broj glasova;

7) status u vezi s plaćanjem dionica;

8) zajednički predstavnik dioničarâ, imenovan u skladu s postupkom predviđenim u članku 157. ovog zakonika, uz navođenje informacija iz stavka 1. točaka 4. i 5. ovog članka;

9) informacije o dionicama koje je steklo samo društvo u okviru kojih se navode razlozi njihova stjecanja.

[…]”

9. Članak 4.[10] stavak 5., članak 4.[11] stavak 1. točka 2., članak 4.[15] stavak 1. točka 2. podtočka (b), članak 4.[15] stavak 1., točka 3. podtočka (a) i članak 4.[15] stavci 2., 3. i 4. likumsa „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu Reto istru” (Zakon o sudskom registru Republike Latvije)[12] (u daljnjem tekstu: Zakon o sudskom registru) određuju:

„Članak 4.[10] Pravo na pristup informacijama iz sudskog registra

[…]

Sudski registar besplatno pruža uvid u informacije i dokumente iz javnog dijela registracijskog dosjea (članak 4.[15] stavak 1.), prijenosom podataka putem interneta (uključujući skupni prijenos podataka).

[…]

Članak 4.[11] Informacije koje se objavljuju na internetskoj stranici sudskog registra

Sudski registar neregistriranim korisnicima osigurava javni pristup sljedećim najnovijim (ažuriranim) informacijama na svojoj internetskoj stranici o pravnim osobama i pravnim činjenicama upisanima u registre koji se vode u okviru sudskog registra:

[…]

2) druge informacije upisane u registar.

[…]

Članak 4.[15] Javni i nejavni dijelovi registracijskog dosjea

Javni dio registracijskog dosjea obuhvaća:

[…]

[12] Od 20. studenoga 1990. (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1990., br. 49)

2) druge informacije upisane u registar:

[…]

b) informacije iz upisa u registar dioničara (članova) društva kapitala koje se odnose na dioničare (članove) tog društva[…],

[…]

3) sljedeće dokumente koji su dio registracijskog dosjea:

a) u trgovačkom registru – […] upis u registar dioničara (članovi), […]

[…]

Dokumenti i informacije koji su dio registracijskog dosjea, a nisu navedeni u prvom stavku ovog članka unose se u nejavni dio registracijskog dosjea.

Kad upis u registar ili registrirana informacija dobiju status ograničeno dostupnih informacija ili se zakonodavstvom ograniči njihova dostupnost javnosti, unose se u nejavni dio registracijskog dosjea.

Informacije i dokumenti iz nejavnog dijela registracijskog dosjea (stavci 2. i 3. ovog članka) predstavljaju ograničeno dostupne informacije koje se mogu pružiti represivnim tijelima radi izvršavanja zadaća koje su konkretno određene u zakonima i propisima kao i, bez ikakvog ograničenja, Finanšu izlūkošanas dienests [(Financijsko-obavještajna služba, Latvija)] te tijelima koja provode nadzor i kontrolu u području sprečavanja pranja novca te financiranja terorizma i širenja oružja, s tim da su druga tijela dužna podnijeti obrazloženi zahtjev. Pojedinci mogu zahtijevati pristup informacijama i dokumentima iz nejavnog dijela registracijskog dosjea u skladu s postupkom u okviru kojeg se traži pružanje ograničeno dostupnih informacija, predviđenim Informācijas atklātības likumsom [(Zakon o slobodi pristupa informacijama)].”

III. Glavni postupak i prethodna pitanja

10. Tužitelji u postupku pred Latvijas Republikas Satversmes tiesom (Ustavni sud) su sedamnaest manjinskih dioničara dioničkog društva. Smatraju da članak 4.[15], prvi stavak, točka 2. podtočka (b) Zakona o sudskom registru (u daljnjem tekstu: sporna odredba) nije u skladu s člankom 96. Latvijas Republikas Satversmea (Ustav Republike Latvije; u daljnjem tekstu: latvijski Ustav), kojim je predviđeno da „svatko ima pravo na nepovredivost svojeg privatnog života, doma i komuniciranja”.

11. Tužitelji tvrde da latvijski zakonodavac nije ocijenio i opravdao potrebu da se javno objave informacije o dioničarima i da se s njima postupa kao s opće dostupnim informacijama. Nakon što je informacija stavljena javnosti na raspolaganje, ne postoji nikakvo ograničenje u pogledu njezine daljnje uporabe. Stoga postoji visok rizik od toga da će se dotična informacija upotrijebiti u nepoštene svrhe kao što su prijevara, iznuda ili ucjena. Tužitelji smatraju da ustavnost sporne odredbe treba ocijeniti s obzirom na presudu Luxembourg Business Registers, u kojoj je bila riječ o stavljanju na raspolaganje cjelokupnoj javnosti informacija o stvarnom vlasništvu društava. Budući da je Sud u tom slučaju smatrao da slične informacije o stvarnom vlasništvu ne bi trebalo

učiniti javno dostupnima, stavljanje osobnih podataka dioničara cjelokupnoj javnosti na raspolaganje još je neopravdanije i neproporcionalnije. Tužitelji, kao manjinski dioničari, nisu ni stvarni vlasnici dioničkog društva ni osobe koje su odgovorne za njegovo izvršno ili upravljačko tijelo. Nemaju ni pravo ni mogućnost izvršavanja kontrole nad tim društvom.

12. Saeima (latvijski parlament) tvrdi da je sporna odredba u skladu s člankom 96. latvijskog Ustava. Smatra da je ograničenje temeljnih prava legitimno radi osiguranja transparentnog poslovnog okruženja i zaštite interesa trećih osoba, sprečavanja pranja novca, financiranja terorizma i širenja oružja te radi toga da se svima omogući postupanje u skladu s vlastitim obvezama na temelju Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumsa (Zakon o međunarodnim i nacionalnim sankcijama Republike Latvije). Za potrebe postizanja tih ciljeva, dotične je informacije potrebno svima učiniti dostupnima bez odgode, a da ne bude propisana obveza dokazivanja legitimnog interesa za traženje tih informacija. Obrazloženje presude Luxembourg Business Registers, koja se odnosila na samo jedan legitimni cilj, i to sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma, ne može se primijeniti na ovaj predmet, s obzirom na to da latvijsko zakonodavstvo o kojem je riječ služi ispunjenju više različitih legitimnih ciljeva koji opravdavaju ograničavanje temeljnih prava.

13. Datu valsts inspekcija (Državna agencija za zaštitu podataka, Latvija), koja je u postupak pred sudom koji je uputio zahtjev intervenirala kao *amicus curiae*, smatra da se u Zakonu o sudskom registru, suprotno načelu transparentnosti iz OUZP-a, ne utvrđuje posebna svrha za koju je nužna obrada osobnih podataka dioničara dioničkog društva. Količinu podataka koji su predmet obrade i pitanje može li se svrha obrade podataka ostvariti manje opsežnom obradom podataka treba ocijeniti s obzirom na načelo smanjenja količine podataka. Bez posebno utvrđene svrhe nije moguće ocijeniti je li opseg obrade osobnih podataka proporcionalan. Stoga smatra da nisu poštovana načela ograničavanja svrhe i smanjenja količine podataka.

14. Financijsko-obavještajna služba, koja je u glavnom postupku također intervenirala kao *amicus curiae*, smatra da treće osobe moraju imati pristup dotičnim informacijama kako bi odredile primjenjuju li se na poslovnog partnera međunarodne ili nacionalne sankcije.

15. Sud koji je uputio zahtjev želi saznati jesu li dioničari dioničkih društava osobe koje sudjeluju u upravljanju trgovačkim društvom, nadzoru nad njime ili kontroli trgovačkog društva u smislu članka 14. točke (d) podtočke ii. Direktive 2017/1132 i zahtijeva li se stoga navedenom direktivom objavljivanje informacija o dioničarima takvih društava. U slučaju da Sud smatra da takvi dioničari ulaze u područje primjene članka 14. točke (d) podtočke ii. Direktive 2017/1132 i da informacije o njima treba objaviti i učiniti javno dostupnima na temelju članka 16. stavka 3. te direktive, sud koji je uputio zahtjev pita se, među ostalim, je li prvonavedena odredba valjana s obzirom na članke 7. i 8. Povelje.

16. Sud koji je uputio zahtjev također pita je li obrada osobnih podataka dioničara dioničkih društava u skladu s načelima utvrđenima u članku 5. stavku 1. OUZP-a i to konkretno s načelom „smanjenja količine podataka" koje je odraz načela proporcionalnosti. Tom se načelu ne protivi stavljanje javnosti na raspolaganje osobnih podataka ako je to nužno radi poštovanja pravnih obveza voditelja obrade, u skladu s člankom 6. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) OUZP-a. Međutim, u skladu s člankom 52. stavkom 1. Povelje, ograničenja temeljnih prava na poštovanje privatnog života i na zaštitu osobnih podataka moraju biti predviđena zakonom, poštovati bit temeljnih prava i biti u skladu s načelom proporcionalnosti.

17. Sud koji je uputio zahtjev konkretno pita, treba li članak 5. stavak 1. točku (b) OUZP-a, s obzirom na, među ostalim, presude Luxembourg Business Registers i Manni [13], tumačiti na način da obrada osobnih podataka dioničara dioničkog društva može služiti zaštiti interesa trećih osoba. Taj se sud također pita omogućuju li načela utvrđena u članku 5. stavku 1. OUZP-a državi članici da u tom cilju donese propis u skladu s kojim svaka osoba može dobiti osobne podatke svakog dioničara nekog dioničkog društva, a da se od nje ne traži da dokaže postojanje legitimnog interesa za dobivanje takvih podataka. Osim toga, taj se sud pita treba li članak 5. stavak 1. točku (b) OUZP-a tumačiti na način da obrada osobnih podataka dioničara dioničkog društva može služiti svrsi sprečavanja pranja novca te financiranja terorizma i širenja oružja. U tom pogledu, u skladu s latvijskim zakonodavstvom, stavljanje dotičnih podataka na raspolaganje široj javnosti ima za svrhu svakom omogućiti da u najvećoj mogućoj mjeri doprinese takvom sprječavanju.

18. Naposljetku, sud koji je uputio zahtjev pita treba li članak 5. stavak 1. točku (b) OUZP-a tumačiti na način da obrada osobnih podataka dioničara dioničkog društva može služiti svrsi pružanja informacija potrebnih za provedbu nacionalnih i međunarodnih sankcija te sankcija Unije.

19. Sud koji je uputio zahtjev smatra da stavljanje javnosti na raspolaganje osobnih podataka dioničara dioničkih društava može biti prikladno, nužno i odgovarajuće za postizanje tih legitimnih ciljeva. Međutim, kad se osobni podaci javnosti stavljaju na raspolaganje putem interneta, nije moguće zajamčiti poštenu obradu tih podataka i to da u budućnosti neće biti obrađeni na način koji nije u skladu s prethodno navedenim svrhama, kao što je to propisano člankom 5. stavkom 1. točkama (a) i (b) OUZP-a. Taj sud stoga dvoji, kao prvo, oko toga temelji li se dotično objavljivanje na pravilnom odvagivanju postavljenih ciljeva u općem interesu i temeljnih prava o kojima je riječ te, kao drugo, postoje li odgovarajuće zaštitne mjere protiv opasnosti od zlouporabe takvih osobnih podataka.

20. U skladu s latvijskim pravom, pristup ograničeno dostupnim informacijama treba zatražiti u pisanom obliku, a osoba koja ih traži mora opravdati svoj zahtjev te navesti svrhu u koju će ih upotrijebiti. Nakon priopćavanja ograničeno dostupnih informacija, njihov se primatelj obvezuje se da će ih upotrijebiti samo u svrhe za koje ih je zatražio [14]. Do priopćavanja te informacije može proći nekoliko dana. Ako je zahtjev za pružanje informacija u skladu sa zahtjevima utvrđenima zakonom, a informacija je zatražena samo u elektroničkom obliku pri čemu nije potrebna daljnja obrada, informacija se pruža u roku od 10 dana. Sud koji je uputio zahtjev stoga pita može li se postupak u okviru kojeg se traži pružanje ograničeno dostupnih informacija smatrati drugim sredstvom kojim bi se navedeni ciljevi mogli razumno postići na jednako učinkovit način.

21. Stoga je Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Ustavni sud) odlučila prekinuti postupak i Sudu uputiti sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li izričaj osobama koje ‚sudjeluju u upravljanju trgovačkim društvom, nadzoru nad njime ili kontroli trgovačkog društva' iz članka 14. točke (d) Direktive 2017/1132 tumačiti na način da se odnosi na svakog dioničara dioničkog društva tako da je država članica obvezna osigurati objavu informacija o svakom dioničaru dioničkog društva čineći ih dostupnima javnosti objavom u registru u skladu s člankom 16. stavkom 3. te direktive?

[13] Presuda od 9. ožujka 2017. (C-398/15, u daljnjem tekstu: presuda Manni, EU:C:2017:197)

[14] Vidjeti članak 11. stavak 4. Zakona o slobodi pristupa informacijama.

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, je li članak 14. točka (d) podtočka ii. Direktive 2017/1132, u mjeri u kojoj se njime propisuje objavljivanje informacija o svakom dioničaru dioničkog društva, valjan s obzirom na pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života zajamčeno člankom 7. Povelje i pravo na zaštitu osobnih podataka zajamčeno njezinim člankom 8.?

3. Treba li članak 5. stavak 1. točku (b) [OUZP-a] tumačiti na način da se obrada osobnih podataka dioničara dioničkog društva može provoditi u svrhu, kao prvo, osiguranja transparentnog poslovnog okruženja i zaštite interesa trećih osoba, kao drugo, sprečavanja pranja novca i [financiranja terorizma i širenja oružja] te, kao treće, pružanja informacija potrebnih za provedbu nacionalnih i međunarodnih sankcija te sankcija [Europske unije]?

4. Dopušta li se načelima utvrđenima u članku 5. stavku 1. [OUZP-a] da država članica u prethodno navedene svrhe predvidi nacionalni propis na temelju kojeg svaka osoba može dobiti osobne podatke svakog dioničara dioničkog društva bez obveze dokazivanja postojanja legitimnog interesa u tom pogledu?"

IV. Postupak pred Sudom

22. Pisana očitovanja podnijeli su tužitelji A i drugi, finska, latvijska, norveška, poljska i švedska vlada, Europski parlament, Vijeće Europske unije i Europska komisija.

23. Očitovanja švedske vlade [15], Parlamenta i Vijeća odnose se samo na prvo i drugo pitanje suda koji je uputio zahtjev.

V. Ocjena

A. Prvo i drugo pitanje

24. Svojim prvim pitanjem Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Ustavni sud) želi saznati treba li članak 14. točku (d) podtočku ii. Direktive 2017/1132, koji upućuje na osobe koje „sudjeluju u upravljanju trgovačkim društvom, nadzoru nad njime ili kontroli trgovačkog društva", tumačiti na način da se odnosi na svakog dioničara dioničkog društva [16], čime se od država članica traži da objave informaciju o svakom dioničaru takvog društva te da ih učine javno dostupnima u registru u skladu s člankom 16. stavkom 3. Direktive 2017/1132.

25. U skladu s člankom 14. točkom (d) Direktive 2017/1132 države članice moraju poduzeti mjere potrebne za osiguranje obveznog objavljivanja, od strane trgovačkih društava: imenovanja, prestanka obavljanja funkcije i podataka o osobama koje su, kao tijelo osnovano u skladu sa zakonom ili kao članovi takvog tijela, ovlaštene zastupati trgovačko društvo u poslovanju s trećim osobama te u pravnim postupcima, ili sudjeluju u upravljanju trgovačkim društvom, nadzoru nad

[15] Švedska vlada formalno se očitovala o prvom pitanju suda koji je uputio zahtjev. Međutim, smatrala je i da je članak 14. točka (d) podtočka ii. Direktive 2017/1132 valjan s obzirom na članke 7. i 8. Povelje, tako da se u svojim očitovanjima osvrće na drugo pitanje suda koji je uputio zahtjev.

[16] Iz članka 13. Direktive 2017/1132 i Priloga II. toj direktivi – u kojem se, kad je riječ o Latviji, upućuje na „akciju sabiedrība, sabiedrība ar ierobežotu atbildību, komanditsabiedrība" – proizlazi da se njezin članak 14. točka (d) podtočka ii. i članak 16. stavak 3. među ostalim primjenjuju na dionička društva osnovana u skladu s latvijskim pravom. Samo primjera radi, kad je riječ o engleskoj jezičnoj verziji, valja primijetiti da Prilog II. toj direktivi u odnosu na Irsku upućuje na „companies incorporated with limited liability".

njime ili kontroli trgovačkog društva. Sve stranke i zainteresirane osobe koje su podnijele očitovanja smatraju da članak 14. točku (d) podtočku ii. Direktive 2017/1132 nije moguće tumačiti na način da se odnosi na svakog dioničara dioničkog društva.

26. Treba naglasiti da se glavni postupak pred sudom koji je uputio zahtjev odnosi na tužbu koju je podnijelo sedamnaest manjinskih dioničara. Stoga ću svoju ocjenu izvršiti samo u pogledu te situacije. Ustaljena je sudska praksa da prilikom tumačenja odredbe prava Unije treba uzeti u obzir ne samo njezin tekst nego i kontekst u kojem se nalazi te ciljeve propisa kojeg je dio [17].

27. U članku 14. točki (d) Direktive 2017/1132 ne upućuje se na dioničare ni na glavnu skupštinu dioničara [18]. Štoviše, u Direktivi 2017/1132 nije definiran pojam „sudjeluju u upravljanju trgovačkim društvom, nadzoru nad njime ili kontroli trgovačkog društva" iz njezina članka 14. točke (d) podtočke ii. [19], a Sud nije tumačio tu odredbu. Unatoč nepostojanju takve definicije odnosno takvih definicija, iz članaka 60. i 64. Direktive 2017/1132 jasno proizlazi da za potrebe te direktive postoji razlika između upravnog ili upravljačkog tijela društva i glavne skupštine njegovih dioničara. To se razlikovanje, prema mom mišljenju, *a fortiori* primjenjuje na pojedinačne dioničare.

28. Usto, pojmovi „imenovanje" i „prestanak obavljanja funkcije" iz članka 14. točke (d) Direktive 2017/1132 nespojivi su sa samim statusom dioničara dioničkog društva. Iako je *određene* dioničare moguće imenovati članovima tijela kako bi obavljali funkcije iz članka 14. točke (d) Direktive 2017/1132, obvezno objavljivanje, među ostalim, identiteta i osobnih podataka dioničara u tom kontekstu neodvojivo se temelji na njegovu imenovanju kao člana tijela o kojem je riječ ili na prestanku obavljanja funkcije i ovlasti obavljanja određenih funkcija, a ne na njegovu statusu dioničara [20]. Suprotno tomu, dioničari imaju status i koriste s njime povezane pogodnosti te prava i obveze, uključujući pravo prisustvovanja i glasovanja na glavnoj skupštini društva, zbog toga što su vlasnici dionica društva, a ne zbog „imenovanja" članom „tijela" društva. Pojmovi „imenovanje" i „prestanak obavljanja funkcije", koji podrazumijevaju konkretan mandat ili obnašanje odgovornosti [21] unutar društva, stoga nisu u skladu sa statusom dioničara kao takvim te s pravima i obvezama povezanima s tim statusom u kontekstu članka 14. točke (d) Direktive 2017/1132.

29. Stoga iz njegova teksta i konteksta u kojem se pojavljuje u Direktivi 2017/1132 proizlazi da se članak 14. točka (d) podtočka ii. ne primjenjuje na dioničare kao takve.

17 Vidjeti, u tom pogledu, presudu od 21. prosinca 2023., DOBELES AUTOBUSU PARKS i dr. (C-421/22, EU:C:2023:1028, t. 40.).

18 Samo primjera radi, vidjeti članak 72. Direktive 2017/1132, u kojem se upućuje na „dioničare", „glavnu skupštinu" i „upravno ili upravljačko tijelo". Jasno je da je riječ o trima različitim pravnim pojmovima za potrebe Direktive 2017/1132.

19 Vidjeti također točku (e) članka 3. Direktive 2017/1132, u kojoj je navedeno da „statut ili akt o osnivanju društva uvijek sadržava barem sljedeće informacije: […] „u mjeri u kojoj nisu određeni zakonom, pravila kojima se uređuje broj članova tijela odgovornih za zastupanje društva prema trećim osobama i postupak za njihovo imenovanje, upravljanje društvom, vođenje društva, nadzor nad društvom ili kontrola društva kao i raspodjela ovlasti među tim tijelima".

20 Vidjeti, za razliku od toga, članak 1. Direktive (EU) 2025/25 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2024. o izmjeni direktiva 2009/102/EZ i (EU) 2017/1132 u pogledu daljnjeg širenja i unapređenja upotrebe digitalnih alata i postupaka u pravu društava (SL L, 2025/25), kojim je zamijenjen članak 3. Direktive 2009/102 i koji propisuje da „kad trgovačko društvo postane trgovačko društvo s jednim članom jer sve njegove udjele drži jedna osoba, ta činjenica, zajedno s identitetom jedinog člana, mora se zabilježiti u spis ili unijeti u registar kako je navedeno u članku 16. stavcima 1. i 2. [Direktive 2017/1132] i učiniti javno dostupnom putem sustava povezivanja registara iz članka 16. stavka 1. te direktive". Iz toga proizlazi da kad zakonodavac Unije zahtijeva objavljivanje u registru informacija o pojedinačnim dioničarima društva, u skladu s, među ostalim, člankom 16. Direktive 2017/1132, on tu obvezu propisuje na izričit način.

21 Vidjeti članke 106. i 152. Direktive 2017/1132 o građanskopravnoj odgovornosti članova upravnih ili upravljačkih tijela društva u određenim slučajevima.

30. Što se tiče ciljeva Direktive 2017/1132, u drugoj alineji njezina članka 1. propisano je da se tom direktivom utvrđuju mjere u vezi s „koordinacijom zaštitnih mehanizama koje, radi zaštite interesa članova društva i trećih osoba, države članice zahtijevaju od trgovačkih društava u smislu članka 54. drugog stavka [UFEU-a], u pogledu objavljivanja podataka, valjanosti preuzetih obveza i ništavosti dioničkih društava ili društava s ograničenom odgovornošću, a s ciljem da se ti zaštitni mehanizmi učine istovjetnima [22]. U članku 14. Direktive 2017/1132 navedeni su dokumenti i podaci koje dotična društva minimalno [23] moraju objaviti. Ti dokumenti i podaci, u skladu s člankom 16. stavcima 3. do 5. te direktive, moraju biti pohranjeni u spisu ili upisani u registar, moraju biti dostupni na način da se na zahtjev primi njihova cjelovita ili djelomična preslika i otkrivaju se objavljivanjem cjelovitog ili djelomičnog teksta ili pak upućivanjem na njih u nacionalnom službenom listu ili na jednako djelotvoran način [24].

31. Budući da je cilj Direktive 2017/1132, a osobito njezina članka 14. točke (d), zaštititi interese dioničara društva i trećih osoba, time što se zahtijeva objavljivanje informacija o određenim konkretnim osobama čije se funkcije ili ovlasti mogu izvršavati na štetu tih interesa [25], ne vidim kako bi se većom transparentnošću u pogledu identiteta svakog dioničara, osobito manjinskih dioničara, koji nemaju nikakvu osobitu funkciju ili ovlast u društvu [26], unaprijedila ta svrha.

22 Sud je naveo da iz uvodnih izjava 7. i 8. Direktive 2017/1132 proizlazi da je svrha objavljivanja, koje je njome propisano, zaštititi, osobito, interese trećih u odnosu na dionička društva i društva s ograničenom odgovornošću jer kao jamstvo trećima služi samo njihova imovina. U tu bi svrhu osnovni dokumenti trgovačkog društva trebali biti objavljeni kako bi treće strane mogle provjeriti njihove sadržaje i druge informacije koje se odnose na trgovačko društvo, posebno pojedinosti o osobama koje su ovlaštene obvezati trgovačko društvo (presuda od 4. listopada 2024., Agencija po vpisvaniyata, C-200/23, u daljnjem tekstu: presuda Agencija po vpisvaniyata, EU:C:2024:827, t. 77.).

23 To očito proizlazi iz upotrebe izraza „barem” u članku 14. Direktive 2017/1132. Vidjeti i upućivanje na „osnovne dokumente” u uvodnoj izjavi 8. te direktive.

24 Vidjeti presudu Agencija po vpisvaniyata, t. 53.

25 Vidjeti uvodne izjave 3., 7. i 8. Direktive 2017/1132. Uvodna izjava 3. odnosi se na zaštitu vjerovnika, dok se uvodne izjave 7. i 8. te članak 14. točka (d) podtočka i. Direktive 2017/1132 odnose na treće osobe. Iako ti izrazi nisu sinonimi, smatram da su vjerovnici društva treće osobe za koje se smatra da im je najpotrebnija zaštita na temelju Direktive 2017/1132. Međutim, sam tekst članka 50. stavka 2. točke (g) UFEU-a, koji je jedna od pravnih osnova te direktive, odnosi se na potrebu da se općenito zaštite interesi trećih osoba, pri čemu se ne razlikuju niti isključuju bilo koje kategorije obuhvaćene tim pojmom, tako da se treće osobe iz tog članka ne mogu konkretno ograničiti samo na vjerovnike dotičnog društva. Vidjeti po analogiji presudu Manni, t. 51.

26 Pojmovi „su ovlaštene zastupati trgovačko društvo u poslovanju s trećim osobama te u pravnim postupcima” i „sudjeluju u upravljanju trgovačkim društvom, nadzoru nad njime ili kontroli trgovačkog društva” iz članka 14. točke (d) Direktive 2017/1132 mogu se smatrati *noscitur a sociis*. Zakonodavac Unije tako je namjeravao osigurati da se prema njima postupa na sličan način. Naime, običan status manjinskog dioničara u dioničkom društvu dioničara ne ovlašćuje na to da zastupa društvo u poslovanju s trećim osobama te u pravnim postupcima.

32. U tom je pogledu Sud u presudi Manni [27] naglasio da su podaci objavljeni među ostalim na temelju članka 2. stavka 1. točke (d) Direktive 68/151 – koji je jednak članku 14. točki (d) Direktive 2017/1132 – po svojoj prirodi ograničeni [28]. Tumačenje članka 14. točke (d) Direktive 2017/1132 koje bi uključivalo informacije o svakom pojedinačnom dioničaru očito nije takve prirode [29]. Iz uvodnih izjava 3., 7. i 8. Direktive 2017/1132 proizlazi da se njome osigurava samo minimalno usklađivanje ili koordiniranje „određenih aspekata" [30] prava društava kako bi se zaštitili dioničari, vjerovnici i ostale treće osobe. Države članice tako mogu donijeti ili zadržati na snazi strože ili dodatne odredbe u području prava društava, u okviru prava Unije [31], osobito OUZP-a [32] i načela proporcionalnosti.

33. Stoga smatram da se pojam osoba koje „sudjeluju u upravljanju trgovačkim društvom, nadzoru nad njime ili kontroli trgovačkog društva" iz članka 14. točke (d) Direktive 2017/1132 ne može tumačiti na način da se odnosi na svakog dioničara dioničkog društva. Država članica nije obvezna objaviti informacije o svakom dioničaru dioničkog društva i učiniti ih javno dostupnima u registru u skladu s člankom 16. stavkom 3. Direktive 2017/1132.

34. Budući da drugo pitanje suda koji je uputio zahtjev ovisi o potvrdnom odgovoru na njegovo prvo pitanje, smatram drugo pitanje o valjanosti članka 14. točke (d) podtočke ii. Direktive 2017/1132 u vezi s člancima 7. i 8. Povelje bespredmetnim.

B. Treće i četvrto pitanje

35. Svojim trećim i četvrtim pitanjem [33], sud koji je uputio zahtjev želi saznati treba li članak 5. stavak 1. OUZP-a tumačiti na način da se njime dopušta obrada određenih osobnih podataka dioničara dioničkog društva, njihovim stavljanjem na raspolaganje svakoj osobi, a da nije dužna dokazati legitimni interes za dobivanje takvih podataka, u svrhu: (i.) osiguranja transparentnog poslovnog okruženja i zaštite interesa trećih osoba; (ii.) sprečavanja pranja novca, financiranja

27 Presuda Manni odnosila se na tumačenje Prve direktive Vijeća 68/151/EEZ od 9. ožujka 1968. o usklađivanju zaštitnih mjera koje, radi zaštite interesa članova i trećih strana, države članice zahtijevaju za trgovačka društva u smislu članka 58. drugog stavka Ugovora, s ciljem izjednačavanja takvih zaštitnih mjera (SL, posebno izdanje na engleskom jeziku, poglavlje I. svezak 1968.(I), str. 41.), (neslužbeni prijevod), kako je izmijenjena, te Direktive 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL 1995., L 281, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 7., str. 88.). Direktiva 68/151 stavljena je izvan snage i zamijenjena Direktivom 2009/101/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o usklađivanju zaštitnih mjera koje, radi zaštite interesa članova i trećih strana, države članice zahtijevaju za trgovačka društva u smislu članka 48. stavka 2. Ugovora, s ciljem izjednačavanja takvih zaštitnih mjera (SL 2009., L 258, str. 11.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 275.), kako je izmijenjena Direktivom 2012/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2012. (SL 2012., L 156, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 2., str. 244.). Direktiva 95/46 stavljena je izvan snage i zamijenjena OUZP-om.

28 Vidjeti točku 58. Taj se predmet nije odnosio samo na objavljivanje identiteta i dužnosti osoba koje su ovlaštene preuzimati obveze u ime predmetnog društva i zastupati ga ili sudjelovati u upravljanju, nadzoru ili kontroli tog društva nego i na objavljivanje informacija o imenovanju likvidatora i njihovim ovlastima. Vidjeti, u suprotnom smislu, presudu Luxembourg Business Registers, t. 63. do 88., u kojoj je Sud u biti presudio da je zahtjev, propisan državama članicama, da osiguraju da informacije o identitetu stvarnog vlasnika te o prirodi i opsegu vlasničkog udjela u korporativnim ili drugim pravnim subjektima u svim slučajevima budu dostupne cjelokupnoj javnosti, povrijedio načelo proporcionalnosti jer takvo zadiranje u prava zajamčena člancima 7. i 8. Povelje nije bilo ograničeno na ono što je strogo nužno kako bi se spriječilo korištenje financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma te da je *stricto sensu* neproporcionalan.

29 Također smatram da je takvo globalno objavljivanje donekle nespojivo s pojmom dioničkog društva. To je možda još i više očito iz značenja pojmova „*sociedad anónima*", „*société anonoyme*" i „*sociedade anónima de responsabilidade limitada*" koji se upotrebljavaju na španjolskom, francuskom i portugalskom jeziku, a koji se upotrebljavaju u Prilogu II. Direktivi 2017/1132.

30 Vidjeti sam naslov Direktive 2017/1132.

31 Vidjeti po analogiji presudu od 18. travnja 2024., Citadeles nekustamie īpašumi (C-22/23, EU:C:2024:327, t. 48.).

32 U skladu s člankom 161. Direktive 2017/1132, kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2019/1151 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o izmjeni Direktive (EU) 2017/1132 u pogledu upotrebe digitalnih alata i postupaka u pravu društava (SL 2019., L 186, str. 80.), obrada svih osobnih podataka koja se provodi u okviru te direktive podliježe OUZP-u.

33 Smatram da je na ta dva pitanja svrsishodno odgovoriti zajedno.

terorizma i širenja oružja; te (iii.) pružanja informacija potrebnih za provedbu nacionalnih i međunarodnih sankcija te sankcija Unije. U tom se pogledu Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Ustavni sud) pita postupa li se u skladu s načelima „ograničavanja svrhe" i „smanjenja količine podataka" iz članka 5. stavka 1. točaka (b) i (c) OUZP-a [34] [35].

36. Iz spisa kojim raspolaže Sud jasno proizlazi da obveza predviđena latvijskim pravom, da se cjelokupnoj javnosti stave na raspolaganje određene konkretne informacije o dioničarima dioničkih društava osnovanih u skladu s latvijskim pravom, ulazi u materijalno područje primjene OUZP-a. Članak 2. stavak 1. OUZP-a propisuje da se ta uredba primjenjuje na svaku „obradu osobnih podataka koja se u cijelosti [ili djelomično] obavlja automatizirano te na neautomatiziranu obradu osobnih podataka koji čine dio sustava pohrane ili su namijenjeni biti dio sustava pohrane", pri čemu se ne čini razlika s obzirom na identitet osobe koja izvršava dotičnu obradu. Iz toga slijedi da se OUZP, osim u slučajevima navedenima u njegovu članku 2. stavcima 2. i 3., primjenjuje na postupke obrade koju izvršavaju kako fizičke osobe tako i tijela javne vlasti [36].

37. Iako je obrada osobnih podataka koju provode države članice pri obavljanju aktivnosti koje su obuhvaćene područjem primjene poglavlja 2. glave V. UEU-a o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici isključena iz materijalnog područja primjene OUZP-a, smatram da se ta uredba primjenjuje na obradu osobnih podataka prilikom izvršavanja aktivnosti koje su obuhvaćene područjem primjene članka 215. UFEU-a [37]. Važno je međutim naglasiti da se određena prava ispitanika na temelju OUZP-a mogu ograničiti u skladu s člankom 23. te uredbe. Primjerice, člankom 23. stavkom 1. točkom (a) OUZP-a propisano je da se u određenim okolnostima mogu uvesti ograničenja radi zaštite nacionalne sigurnosti.

38. U ovom slučaju nije sporno da zakonska obveza predviđena latvijskim pravom [38] da se cjelokupnoj javnosti stave na raspolaganje informacije o dioničarima dioničkih društava osnovanih u skladu s latvijskim pravom – koji su fizičke osobe – uključujući njihovo ime, prezime, osobni identifikacijski broj, adresu ili adresu elektroničke pošte putem kojih ih je moguće kontaktirati, broj i nominalnu vrijednost njihovih dionica te broj glasova povezanih s tim dionicama predstavlja obradu osobnih podataka za potrebe članka 4. točaka 1. i 2. OUZP-a [39].

[34] Kako bi se odgovorilo na pitanja suda koji je uputio zahtjev, smatram potrebnim razmotriti druge odredbe OUZP-a, osobito njegov članak 6.

[35] Treba podsjetiti na to da se sustav koji je ustanovljen člankom 267. UFEU-a zasniva na jasnoj razdiobi ovlasti između nacionalnih sudova i Suda. U okviru postupka koji je uveden tim člankom, odredbe unutarnjeg prava tumače sudovi država članica, a ne Sud, te Sud nema nadležnost za odlučivanje o usklađenosti normi unutarnjeg prava s odredbama prava Unije. Sud je međutim nadležan pružiti nacionalnom sudu sve odgovarajuće elemente tumačenja prava Unije koji će mu omogućiti ocjenu usklađenosti normi unutarnjeg prava s propisima Unije (presuda od 11. rujna 2025., Cairo Network i dr., C-764/23 do C-766/23, EU:C:2025:691, t. 43.).

[36] Presuda od 2. ožujka 2023., Norra Stockholm Bygg (C-268/21, EU:C:2023:145, t. 26. i navedena sudska praksa). Sud je pojasnio da je definicija materijalnog područja primjene OUZP-a, kako je navedena u članku 2. stavku 1. te uredbe, vrlo široka i da iznimke od tog područja primjene, kako su predviđene u njegovu članku 2. stavku 2., treba usko tumačiti (presuda od 30. ožujka 2023., Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer, C-34/21, EU:C:2023:270, t. 33. i navedena sudska praksa).

[37] Vidjeti, po analogiji, presudu od 6. listopada 2020., Bank Refah Kargaran/Vijeće (C-134/19 P, EU:C:2020:793, t. 29., 30. i 37.). Za pojašnjenje odnosa između poglavlja 2. glave V. UEU-a i članka 215. UFEU-a vidjeti moje mišljenje u predmetu Čiekuri-Shishki (C-480/24, EU:C:2025:672, t. 27., 28., 32. i 33.).

[38] Vidjeti članak 235. stavak 1. Trgovačkog zakonika i članak 4.[10] peti stavak, članak 4.[11] prvi stavak točku 2. i članak 4.[15] prvi stavak točku 2. podtočku (b) i stavak 3. točku (a) Zakona o sudskom registru.

[39] Vidjeti, po analogiji, presude od 24. veljače 2022., Valsts ieņēmumu dienests (Obrada osobnih podataka u porezne svrhe) (C-175/20, EU:C:2022:124, t. 30. do 38.) te od 1. kolovoza 2022., Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (C-184/20, EU:C:2022:601, t. 65.). Vidjeti također, presudu od 3. travnja 2025., Ministerstvo zdravotnictví (Podaci o zastupniku pravne osobe) (C-710/23, EU:C:2025:231, t. 22. do 31. i navedena sudska praksa).

39. Budući da nacionalne odredbe o kojima je riječ podrazumijevaju obradu osobnih podataka koja ulazi u područje primjene OUZP-a, Republika Latvija dužna je, među ostalim, provesti OUZP. Iz toga slijedi da pristup bilo kojeg pojedinca iz cjelokupne javnosti tim podacima dovodi u pitanje temeljno pravo dotičnih osoba na poštovanje njihova privatnog života, zajamčeno člankom 7. Povelje. Usto, stavljanje tih podataka na raspolaganje cjelokupnoj javnosti predstavlja obradu osobnih podataka obuhvaćenu člankom 8. Povelje. Štoviše, stavljanje tih osobnih podataka na raspolaganje trećim osobama predstavlja zadiranje u temeljna prava propisana člancima 7. i 8. Povelje, neovisno o kasnijem korištenju dostavljenim informacijama. Sud je međutim naveo da takva obrada, pod uvjetom da su ispunjene pretpostavke za zakonitu obradu osobnih podataka na temelju OUZP-a, načelno ispunjava zahtjeve iz članaka 7. i 8. Povelje [40].

40. Iz članka 1. stavka 2. OUZP-a, u vezi s njegovim uvodnim izjavama 4. i 10., proizlazi da je cilj te uredbe osobito zajamčiti visoku razinu zaštite temeljnih prava i sloboda pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka [41].

41. OUZP osigurava postojanu i homogenu primjenu pravila za zaštitu temeljnih prava i sloboda pojedinaca u vezi s obradom njihovih osobnih podataka u čitavoj Uniji. Svaka obrada osobnih podataka, osim odstupanja odobrenih člankom 23. OUZP-a [42], mora poštovati načela koja uređuju obradu osobnih podataka i prava dotične osobe utvrđena u poglavljima II. i III. te uredbe. Konkretno, svaka obrada osobnih podataka mora, kao prvo, biti u skladu s načelima utvrđenima u članku 5. OUZP-a i, kao drugo, ispuniti uvjete zakonitosti navedene u članku 6. OUZP-a [43]. Osim toga, moraju se poštovati prava ispitanika, utvrđena u člancima 12. do 22. OUZP-a [44].

42. U skladu s člankom 5. stavkom 1. OUZP-a, osobni podaci moraju se obrađivati u skladu s nizom konkretnih načela. Stoga osobni podaci moraju biti, među ostalim, zakonito, pošteno i transparentno obrađivani s obzirom na ispitanika [45]; prikupljeni u posebne, izričite i zakonite svrhe [46]; primjereni, relevantni i ograničeni na ono što je nužno u odnosu na te svrhe [47]; točni i, prema potrebi, ažurni [48]; čuvani u obliku koji omogućuje identifikaciju ispitanikâ samo onoliko

40 Vidjeti, po analogiji, presudu od 5. lipnja 2023., Komisija/Poljska (Neovisnost i privatan život sudaca) (C-204/21, EU:C:2023:442, t. 327. do 329., t. 332. i navedena sudska praksa).

41 Presuda od 5. lipnja 2023., Komisija/Poljska (Neovisnost i privatan život sudaca) (C-204/21, EU:C:2023:442, t. 332.)

42 Vidjeti također uvodnu izjavu 73. OUZP-a.

43 Presude od 6. listopada 2020., La Quadrature du Net i dr. (C-511/18, C-512/18 i C-520/18, EU:C:2020:791, t. 207. i 208. te navedena sudska praksa) i od 3. travnja 2025., Ministerstvo zdravotnictví (Podaci o zastupniku pravne osobe) (C-710/23, EU:C:2025:231, t. 33.)

44 Presuda od 11. srpnja 2024., Meta Platforms Ireland (Predstavnička tužba) (C-757/22, EU:C:2024:598, t. 49. i navedena sudska praksa). Vidjeti ipak članak 23. OUZP-a

45 Vidjeti članak 5. stavak 1. točku (a) OUZP-a.

46 Vidjeti članak 5. stavak 1. točku (b) OUZP-a. Tom se odredbom utvrđuje načelo ograničavanja svrhe. Vidjeti također članak 8. stavak 2. Povelje, kojim je propisano da se osobni podaci moraju obrađivati pošteno, u utvrđene svrhe.

47 Vidjeti članak 5. stavak 1. točku (c) OUZP-a. Tom se odredbom utvrđuje načelo smanjenja količine podataka kojim se konkretizira načelo proporcionalnosti. Vidjeti u tom smislu presudu od 9. siječnja 2025., Mousse (C-394/23, EU:C:2025:2, t. 24. i navedena sudska praksa). Načelom smanjenja količine podataka od voditelja se obrade, s obzirom na cilj predviđene obrade, među ostalim zahtijeva da ograniči razdoblje prikupljanja predmetnih osobnih podataka na ono što je krajnje nužno. Osim toga, voditelj obrade ne može općenito i bez razlikovanja pristupiti prikupljanju osobnih podataka te se mora suzdržati od prikupljanja podataka koji nisu strogo nužni s obzirom na svrhe obrade (presuda od 4. listopada 2024., Schrems (Priopćavanje podataka široj javnosti), C-446/21, EU:C:2024:834, t. 52. i 59. te navedena sudska praksa).

48 Vidjeti članak 5. stavak 1. točku (d) OUZP-a.

dugo koliko je potrebno u svrhe radi kojih se osobni podaci obrađuju [49]; i obrađivani na način kojim se osigurava odgovarajuća sigurnost osobnih podataka [50]. Ta se načela obrade osobnih podataka primjenjuju kumulativno [51].

43. Člankom 6. stavkom 1. prvim podstavkom OUZP-a utvrđen je iscrpan i ograničen popis slučajeva u kojima se obrada osobnih podataka može smatrati zakonitom [52]. Stoga obrada, da bi se mogla smatrati zakonitom, mora biti obuhvaćena jednim od slučajeva predviđenih u prvom podstavku članka 6. stavka 1. OUZP-a [53]. Iako Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Ustavni sud) ne navodi izričito da se obrada osobnih podataka o kojoj je riječ u ovom predmetu temelji na točki (c) prvog podstavka članka 6. stavka 1. OUZP-a, ovo je jedini slučaj u tom podstavku koji taj sud navodi u svojem zahtjevu za prethodnu odluku [54]. Budući da se dotična obrada konkretno temelji na nacionalnom zakonodavstvu i propisana je njime [55], umjesto toga da je „nužna za izvršavanje zadaće od javnog interesa ili pri izvršavanju službene ovlasti voditelja obrade" [56], smatram da se ta obrada temelji na članku 6. stavku 1. prvom podstavku točki (c) OUZP-a jer je nužna radi poštovanja pravnih obveza propisanih pravom države članice, u ovom slučaju latvijskim pravom, koje mora ispuniti voditelj obrade [57]. Tijelo zaduženo za vođenje trgovačkog registra države članice koje u tom registru objavljuje osobne podatke za koje je Direktivom 2017/1132 propisana obvezna objava jest „voditelj obrade" tih podataka, osobito zbog činjenice što ih stavlja na raspolaganje javnosti [58].

49 Vidjeti članak 5. stavak 1. točku (e) OUZP-a.

50 Vidjeti članak 5. stavak 1. točku (f) OUZP-a.

51 Presuda od 20. listopada 2022., Digi (C-77/21, EU:C:2022:805, t. 47.). Usto, u skladu s člankom 5. stavkom 2. OUZP-a, na voditelju obrade je teret dokazivanja da su ti podaci prikupljeni u skladu s člankom 5. stavkom 1. To se naziva „načelom pouzdanosti" (presuda od 14. ožujka 2024., Újpesti Polgármesteri Hivatal, C-46/23, EU:C:2024:239, t. 32. i navedena sudska praksa).

52 Presuda od 22. lipnja 2021., Latvijas Republikas Saeima (Kazneni bodovi) (C-439/19, EU:C:2021:504, t. 99. i navedena sudska praksa).

53 Stoga se članak 6. stavak 1. prvi podstavak OUZP-a preklapa s načelom zakonitosti obrade iz članka 5. stavka 1. točke (a) te uredbe i razrađuje ga. Vidjeti u tom smislu presudu od 20. listopada 2022., Digi (C-77/21, EU:C:2022:805, t. 49. i 56. do 59. te navedena sudska praksa).

54 Komisija smatra da iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da se obrada u ovom slučaju temelji na članku 6. stavku 1. prvom podstavku točki (c) OUZP-a. Norveška vlada tvrdi da su nacionalne odredbe na kojima se temelji četvrto prethodno pitanje „pravna obveza" obrade informacija o kojima je riječ u skladu s člankom 6. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (c) OUZP-a. Poljska i finska vlada međutim upućuju i na članak 6. stavak 1. prvi podstavak točku (e) OUZP-a.

55 Vidjeti osobito članak $4.^{10}$ stavak 5., članak $4.^{11}$ prvi stavak točku 2., članak $4.^{15}$ prvi stavak točku 2. podtočku (b) i točku 3. podtočku (a) Zakona o sudskom registru.

56 Vidjeti članak 6. stavak 1. prvi podstavak točku (e) OUZP-a. Ta odredba donekle nalikuje klauzuli o fleksibilnosti iz članka 352. UFEU-a, kojom se pod određenim uvjetima dopušta donošenje mjera potrebnih za postizanje legitimnog cilja, čak i ako nije posebno predviđeno njihovo donošenje.

57 Vidjeti, po analogiji, presude od 5. lipnja 2023., Komisija/Poljska (Neovisnost i privatan život sudaca) (C-204/21, EU:C:2023:442, t. 339. i navedena sudska praksa) te od 1. kolovoza 2022., Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (C-184/20, EU:C:2022:601, t. 71.). Vidjeti, suprotno tomu, presudu Agencija po vpisvaniyata, t. 107. do 110., u kojoj je Sud smatrao da se obrada osobnih podataka nije temeljila na pravnoj obvezi predviđenoj pravom Unije ili pravom države članice, nego da se provodi pri obavljanju zadaće od javnog interesa u smislu članka 6. stavka 1. prvog podstavka točke (e) OUZP-a.

58 Vidjeti presudu u predmetu Agencija po vpisvaniyata, t. 83. Vidjeti također po analogiji, presudu od 11. siječnja 2024., État belge (Podaci koje obrađuje službeni list) (C-231/22, EU:C:2024:7, t. 35. do 38.).

44. U članku 6. stavku 3. OUZP-a konkretno se, među ostalim, kad je riječ o situacijama u kojima je obrada zakonita na temelju točke (c) tog članka 6. stavka 1. prvog podstavka [59], navodi da se svrha obrade mora „odrediti tom pravnom osnovom” [60] i da se tom pravnom osnovom mora ostvariti cilj od javnog interesa te da mora biti razmjerna zakonitom cilju koji se želi postići [61].

45. U spisu kojim raspolaže Sud nije jasno je li u ovom predmetu ispunjen zahtjev da svrha odnosno svrhe obrade moraju biti „određene tom pravnom osnovom”. U svojim očitovanjima pred sudom koji je uputio zahtjev, Državna agencija za zaštitu podataka navela je da se u Zakonu o sudskom registru ne navodi svrha odnosno svrhe za koje je potrebna obrada osobnih podataka dioničara dioničkog društva. Stoga je sud koji je uputio zahtjev dužan provjeriti je li taj zahtjev, predviđen člankom 6. stavkom 3. OUZP-a, ispunjen u pogledu triju svrha o kojima je riječ. Neispunjenje dotičnog zahtjeva znači da se obrada osobnih podataka protivi članku 6. stavku 3. OUZP-a [62]. S obzirom na raznolike tehnike izrade zakonodavstva u 27 država članica, smatram da je prikladno da se dotična svrha odnosno svrhe mogu utvrditi s „dovoljnom sigurnošću” iz teksta zakonodavstva ili njegova zakonodavnog konteksta [63].

46. Zahtjevi na temelju članka 6. stavka 3. OUZP-a, u skladu s kojima se obradom mora ostvariti cilj od javnog interesa te ona mora biti razmjerna zakonitom cilju koji se želi postići, izraz su zahtjeva koji proizlaze iz članka 52. stavka 1. Povelje i treba ih tumačiti s obzirom na potonju odredbu. U tom pogledu Sud je naveo da temeljna prava na poštovanje privatnog života i zaštitu osobnih podataka, zajamčena člancima 7. i 8. Povelje, nisu apsolutna prava, nego ih treba sagledavati u kontekstu njihove funkcije u društvu i dovesti u ravnotežu s drugim temeljnim pravima. Ograničenja je dakle moguće uvesti pod uvjetom da su, u skladu s člankom 52. stavkom 1. Povelje, predviđena zakonom te da se njima poštuju bit temeljnih prava i načelo proporcionalnosti. Prema ustaljenoj sudskoj praksi, proporcionalnost mjera iz kojih proizlazi zadiranje u prava zajamčena u člancima 7. i 8. Povelje zahtijeva poštovanje ne samo zahtjeva prikladnosti i nužnosti [64] već i onoga u vezi s proporcionalnosti *stricto sensu* tih mjera u odnosu na zadani cilj [65]. Stoga treba ocijeniti uspostavlja li se nacionalnim zakonodavstvom o kojem je riječ pravedna ravnoteža između interesa koje nastoji ostvariti država članica i interesa onih na čija prava se negativno utječe [66]. Posljedično tomu potrebno je odrediti ozbiljnost zadiranja u temeljna prava na poštovanje privatnog života i zaštitu osobnih podataka te odrediti je li važnost cilja u općem interesu koji se nastoji postići proporcionalna ozbiljnosti zadiranja [67].

59 Takvu obradu treba smatrati predviđenom zakonom u smislu članka 52. stavka 1. Povelje (presuda od 1. kolovoza 2022., Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, t. 72.).

60 U svojemu mišljenju u predmetu I. (Prodaja baze podataka) (C-693/22, EU:C:2024:162, t. 68.), nezavisni odvjetnik P. Pikamäe smatrao je da to osobito podrazumijeva postojanje pravnih odredbi u kojima se izričito navodi priroda i predmet obrade.

61 Presuda Agencija po vpisvaniyata, t. 104. Vidjeti također članak 5. stavak 1. točku (b) OUZP-a, u kojem je utvrđeno načelo ograničavanja svrhe i u kojem je navedeno da osobni podaci moraju biti prikupljeni u „posebne, izričite i zakonite svrhe”. U skladu s uvodnom izjavom 39. OUZP-a „određena svrha u koju se osobni podaci obrađuju trebala bi biti izrijekom navedena i opravdana te određena u vrijeme prikupljanja osobnih podataka. […]”.

62 Vidjeti također članak 5. stavak 1. točku (b) OUZP-a.

63 Vidjeti po analogiji, presudu od 11. siječnja 2024., État belge (Podaci koje obrađuje službeni list) (C-231/22, EU:C:2024:7, t. 30.).

64 Stoga valja utvrditi je li zadiranje u prava zajamčena člancima 7. i 8. Povelje, koje je posljedica pristupa cjelokupne javnosti informaciji o svakom dioničaru ograničeno na ono što je strogo nužno, u smislu da se cilj ne može razumno postići na jednako učinkovit način drugim sredstvima koja manje ugrožavaju ta temeljna prava ispitanika. Vidjeti, po analogiji, presudu Luxembourg Business Registers , t. 66.

65 Vidjeti po analogiji, presudu Luxembourg Business Registers, t. 63. i navedenu sudsku praksu.

66 Presuda od 1. kolovoza 2022., Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (C-184/20, EU:C:2022:601, t. 69. i 70. te navedena sudska praksa) i presuda Luxembourg Business Registers, t. 59. do 66. i navedena sudska praksa. Vidjeti i uvodnu izjavu 4. OUZP-a.

67 Presuda od 1. kolovoza 2022., Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (C-184/20, EU:C:2022:601, t. 98.).

47. Kako bi se ocijenila ozbiljnost tog zadiranja, treba u obzir, među ostalim, uzeti prirodu predmetnih osobnih podataka, osobito njihovu potencijalnu osjetljivost, kao i prirodu te konkretne modalitete njihove obrade, a osobito broj osoba koje imaju pristup tim podacima i modalitete pristupa potonjima [68].

48. Nije sporno da informacije o dioničaru fizičkoj osobi, koje su stavljene na raspolaganje cjelokupnoj javnosti, uključuju njegovo ime, prezime i osobni identifikacijski broj, adresu na kojoj ga je moguće kontaktirati, adresu elektroničke pošte [69], razred, broj i nominalnu vrijednost njegovih dionica te broj s njima povezanih glasova [70]. Te informacije mogu omogućiti izradu profila koji se odnosi, kao prvo, na određene osobne identifikacijske podatke i, kao drugo, barem u određenoj mjeri, imovinsko stanje dotične osobe u Latviji kao i gospodarske sektore i konkretna poduzeća u koje je ona ulagala u Latviji. Informacijama o kojima je riječ lako može pristupiti potencijalno neograničen broj osoba, osobito zbog toga što su dostupne na internetskoj stranici sudskog registra. Moguće im je besplatno pristupiti zbog razloga koji nisu povezani sa svrhama koje se žele postići dotičnim nacionalnim zakonodavstvom [71] i mogu se zadržati, širiti i dalje obrađivati. Jednostavan pristup cjelokupne javnosti informacijama o kojima je riječ ispitanike izlaže mogućoj zlouporabi njihovih osobnih podataka, otežavajući im ili čak onemogućavajući im učinkovitu obranu od takve zlouporabe. Stoga pristup o kojem je riječ predstavlja ozbiljno zadiranje u temeljna prava utvrđena člancima 7. i 8. Povelje [72].

1. Postojanje cilja u općem interesu priznatog od strane Europske unije

49. Tri svrhe dotičnog nacionalnog propisa koje navodi sud koji je uputio zahtjev [73] načelno su u javnom interesu Unije i slijedom toga zakonite [74]. Njima se mogu opravdati čak i ozbiljna zadiranja u temeljna prava utvrđena člancima 7. i 8. Povelje, pod uvjetom poštovanja načela proporcionalnosti [75].

50. Što se tiče svrhe osiguranja transparentnog poslovnog okruženja *i* zaštite interesa trećih osoba, smatram da je osiguranje transparentnog poslovnog okruženja samo po sebi prilično nejasno i bezlično te je stoga moguće da samo po sebi ne predstavlja legitimnu svrhu. Kako bi se izbjegla sumnja, smatram da je relevantna svrha latvijskog zakonodavstva osiguranje transparentnog poslovnog okruženja *kako bi se* zaštitili interesi trećih osoba, što je dužan provjeriti sud koji je uputio zahtjev. S obzirom na članak 50. stavak 2. točku (g) UFEU-a [76], koji se u biti odnosi na zaštitu dioničara i trećih osoba [77], smatram da predmetna svrha predstavlja cilj u općem interesu koji je priznat od strane Europske unije.

68 Presuda od 1. kolovoza 2022., Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (C-184/20, EU:C:2022:601, t. 98. i 99. te navedena sudska praksa). Vidjeti također presudu od 4. srpnja 2023., Meta Platforms and Others (Opći uvjeti uporabe društvene mreže) (C-252/21, EU:C:2023:537, t. 134.) o relevantnosti opsega dotične obrade.

69 Ako je dioničar zatražio da društvo tim putem komunicira s njime.

70 Vidjeti članak 235. stavak 1. Trgovačkog zakonika.

71 Kako to navodi sud koji je uputio zahtjev.

72 Vidjeti po analogiji, presudu Luxembourg Business Registers, t. 41. do 44. i navedenu sudsku praksu.

73 U svojemu mišljenju u predmetu Digi Távközlési és Szolgáltató (C-77/21, EU:C:2022:248, t. 40.), nezavisni odvjetnik P. Pikamäe navodi da je u praksi sasvim zamislivo da se osobni podaci mogu prikupljati ili dalje obrađivati u više svrha. To se jasno predviđa i priznaje OUZP-om, kao što to odražava tekst članka 5. stavka 1. točke (b) i članka 6. stavka 1. točke (a) te uvodnih izjava 32. i 50. te uredbe.

74 Vidjeti po analogiji presudu od 5. lipnja 2023., Komisija/Poljska (Neovisnost i privatan život sudaca) (C-204/21, EU:C:2023:442, t. 353.).

75 Vidjeti po analogiji, presudu Luxembourg Business Registers, t. 59. i navedenu sudsku praksu.

76 To je jedna od pravnih osnova Direktive 2017/1132.

77 Vidjeti također presudu Manni, t. 49. do 51., koja povezuje (i.) pristup osnovnim informacijama o strukturi trgovačkih društava i ovlastima osoba koje su ih ovlaštene zastupati; s (ii.) općenitom zaštitom interesa trećih osoba.

51. U presudi Luxembourg Business Registers [78], Sud je pojasnio da je sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma, time što se predviđa pristup cjelokupne javnosti informacijama o stvarnim vlasnicima, cilj u općem interesu kojim se mogu opravdati čak i ozbiljna zadiranja u temeljna prava propisana člancima 7. i 8. Povelje [79]. Smatram da se logika na kojoj se temelji ta presuda može primijeniti i u ovom slučaju.

52. Što se tiče objavljivanja informacija potrebnih za provedbu sankcija, Sud je pojasnio da se mjere ograničavanja mogu odrediti u odnosu na izvršavanje prava na slobodno obavljanje profesionalne djelatnosti i na izvršavanje prava vlasništva. Te mjere moraju odgovarati ciljevima u općem interesu, kao što su ciljevi vanjskog djelovanja Unije iz članka 21. UEU-a, i s obzirom na cilj koji se nastoji postići ne smiju predstavljati nerazmjerno i neprihvatljivo zadiranje kojim se ugrožava sama bit tako zajamčenih prava [80]. Smatram slijedom toga da je provedba takvih mjera ograničavanja, uključujući donošenje mjera kojima se omogućuje pristup informacijama potrebnima za osiguranje te provedbe, cilj u općem interesu priznat od strane Europske unije.

2. O tome je li dotično zadiranje prikladno, nužno i proporcionalno stricto sensu*?*

a) Svrha osiguravanja transparentnog poslovnog okruženja kako bi se zaštitili interesi trećih osoba

53. Zbog razloga koje sam naveo u točki 31. ovog mišljenja, ne smatram da dotična obveza predviđena latvijskim pravom, koja se odnosi na svakog dioničara dioničkog društva, neovisno o tome obnaša li bilo kakvu posebnu funkciju ili ovlast u društvu, potiče svrhu osiguravanja transparentnog poslovnog okruženja kako bi se zaštitili interesi trećih osoba. Osim toga, iako svrha Direktive 2017/1132 nije ta da bi bila iscrpna po svojoj prirodi i s obzirom na to da se njome samo usklađuju i koordiniraju određeni aspekti prava društava, iz spisa kojim Sud raspolaže ne proizlazi da bi se ta direktiva [81] pokazala nedostatnom za svrhu osiguranja transparentnog poslovnog okruženja kako bi se zaštitili interesi trećih osoba, što bi opravdalo potrebu donošenja nacionalnog propisa o kojem je riječ [82]. Stoga smatram da je zadiranje istovremeno i neprikladno i nepotrebno. Također smatram da je to zakonodavstvo neproporcionalno *stricto sensu* jer se njime ne uspostavlja pravedna ravnoteža između interesa koje nastoji postići latvijski zakonodavac i interesa dioničara.

78 Vidjeti točke 58. i 59. te navedenu sudsku praksu te mišljenje nezavisnog odvjetnika G. Pitruzzelle u spojenim predmetima Luxembourg Business Registers (C-37/20 i C-601/20, EU:C:2022:43 t. 143. do 145. i navedena sudska praksa). Vidjeti po analogiji presudu od 2. ožujka 2023., PrivatBank i dr. (C-78/21, EU:C:2023:137, t. 61.).

79 Vidjeti također Direktivu (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL 2015., L 141, str. 73.) i Direktivu (EU) 2024/1640 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2024. o mehanizmima koje države članice trebaju uspostaviti radi sprečavanja korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma (SL L, 2024/1640). Htio bih istaknuti da je u članku 43. Direktive 2015/849 navedeno da se „obrada osobnih podataka na temelju ove Direktive u svrhu sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma iz članka 1. smatra javnim interesom prema [OUZP-u]”.

80 Vidjeti u tom smislu presudu od 28. ožujka 2017., Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236, t. 148. do 150.).

81 I nacionalno zakonodavstvo kojim se ona prenosi.

82 To u konačnici treba utvrditi sud koji je uputio zahtjev.

b) Svrhe stvaranja okruženja koje potiče sprečavanje pranja novca, financiranje terorizma i širenja oružja te dostupnost informacija potrebnih za provedbu nacionalnih i međunarodnih sankcija te sankcija Unije

54. Obveza predviđena latvijskim pravom da se cjelokupnoj javnosti stave na raspolaganje određene konkretne informacije o dioničarima dioničkih društava osnovanih u skladu s latvijskim pravom uz istovremeno nepostojanje bilo kakve obveze dokazivanja legitimnog interesa za dobivanje takvih informacija, prema mojem je mišljenju prikladna za postizanje ciljeva u općem interesu stvaranja okruženja koje potiče sprečavanje pranja novca, financiranja terorizma i širenja oružja te dostupnost informacija potrebnih za provedbu nacionalnih, i međunarodnih sankcija te sankcija Unije. Smatram da, po analogiji s presudom Luxembourg Business Registers, javna priroda pristupa o kojem je riječ i povećana transparentnost koja iz toga proizlazi, što omogućuje povećani javni nadzor nad vlasništvom dioničkih društava, doprinose ostvarivanju tih ciljeva u općem interesu [83].

55. Stoga treba utvrditi mogu li se te dvije svrhe razumno na jednako učinkovit način postići drugim mjerama koje su manje štetne za prava dioničara dotičnih dioničkih društava [84] i je li zadiranje o kojem je riječ neproporcionalno *stricto sensu* u odnosu na te ciljeve, što među ostalim podrazumijeva odvagivanje važnosti tih ciljeva i ozbiljnosti tog zadiranja.

56. Što se tiče svrhe stvaranja okruženja koje potiče sprečavanje pranja novca te financiranja terorizma i širenja oružja, sud koji je uputio zahtjev smatra da i osobe koje nisu obveznici, kako su navedene u članku 2. Direktive 2015/849 [85], „također mogu imati legitimni interes za ispitivanje klijenta na vlastitu inicijativu". Osim toga, na temelju članka 3.[1] Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un indulācijas finansēšanas novēršanas likums (Zakon o sprečavanju pranja novca te financiranja terorizma i širenja oružja), obvezu prijavljivanja svih sumnjivih transakcija imaju i one osobe koje nisu obveznici.

57. Što se tiče provedbe sankcija, sud koji je uputio zahtjev navodi da Vijeće donosi uredbe koje često uključuju financijske mjere ograničavanja koje se sastoje od: (i.) zamrzavanja financijskih sredstava i gospodarskih izvora osoba i subjekata uvrštenih na popis; i (ii.) zabranu stavljanja na raspolaganje financijskih sredstava i gospodarskih izvora takvim osobama i subjektima [86]. Osim toga, pristup informacijama o svim dioničarima dioničkog društva može biti potreban jer je, u skladu s člankom 2. stavkom 2. Zakona o međunarodnim i nacionalnim sankcijama Republike Latvije [87], svaka osoba dužna poštovati i provoditi međunarodne i nacionalne sankcije.

58. Korisno je navesti da je Sud u presudi Luxembourg Business Registers [88] podsjetio na to da je borba protiv pranja novca i financiranja terorizma *ponajprije* dužnost javnih tijela i subjekata, kao što su kreditne i financijske institucije, kojima su, zbog njihovih aktivnosti, nametnute posebne obveze u tom području. U svakom slučaju, člankom 30. stavkom 5. Direktive 2015/849 osigurava

83 Vidjeti presudu Luxembourg Business Registers, t. 67. Vidjeti također po analogiji presude od 1. kolovoza 2022., Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (C-184/20, EU:C:2022:601, t. 83.) te od 5. lipnja 2023., Komisija/Poljska (Neovisnost i privatan život sudaca) (C-204/21, EU:C:2023:442, t. 367.).

84 Na poštovanje njihova privatnog života i zaštitu njihovih osobnih podataka.

85 Obveznici imaju pristup u okviru dubinske analize stranke. Vidjeti osobito poglavlje II. te direktive.

86 Vidjeti u tom smislu točku 30. Glavnog tajništva Vijeća Europske unije, „Mjere ograničavanja (sankcije) – ažuriranje najboljih praksi EU-a za učinkovitu provedbu mjera ograničavanja", 11623/24, 3. srpnja 2024., dostupno na: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11623-2024-INIT/en/pdf (u daljnjem tekstu: najbolje prakse).

87 Vidjeti pisana očitovanja latvijske vlade, t. 40. Vidjeti također članak 5. Zakona o međunarodnim i nacionalnim sankcijama Republike Latvije.

88 Vidjeti točku 83.

se da ne samo nadležna tijela, financijsko-obavještajne jedinice EU-a [89] i obveznici, nego i sve osobe ili organizacije koje mogu dokazati legitiman interes, imaju pristup informacijama o stvarnom vlasništvu [90], među ostalim, trgovačkih društava [91].

59. Što se tiče mjera ograničavanja, kao što sam to naveo u svojem mišljenju u predmetu Čiekuri-Shishki [92], uredbu kojom se predviđaju te mjere uglavnom provode državna tijela koja imaju posebnu specijaliziranu nadležnost u području financijskog nadzora. Ta tijela raspolažu potrebnim sredstvima i stoga su ovlaštena provoditi predviđene financijske sankcije, kao što su zamrzavanje imovine, zabrana odobrenja kreditâ ili izvršenja plaćanja određenim osobama ili tijelima. Njihova je zadaća da nalože konkretne mjere protiv osoba i tijela koji se nalaze na popisima navedenima u uredbi.

60. Međutim, kao što je to navedeno u Najboljim praksama [93] „*sve osobe* i subjekti u nadležnosti Unije obvezni su obavijestiti nadležna tijela o bilo kojoj informaciji s kojom raspolažu, a koja bi mogla olakšati primjenu financijskih mjera ograničavanja” [94]. Usto, uredbe kojima se propisuju mjere ograničavanja zabranjuju izravno ili neizravno stavljanje na raspolaganje financijskih sredstava ili gospodarskih izvora osobama ili subjektima uvrštenima na popis [95]. Smatram da se provedba te obveze može ispuniti i drugim sredstvima osim slobodnim pristupom osobnim podacima svih dioničara, primjerice traženjem pristupa informacijama o dioničarima na pojedinačnoj osnovi [96]. Konkretno, ako osoba ima razloga razumno sumnjati u to da bi financijska sredstva i gospodarske izvore mogla izravno ili neizravno staviti na raspolaganje osobama ili subjektima uvrštenima na popis, ona u tom pogledu ima očit legitimni interes za traženje informacija koje se nalaze u sudskom registru. Također treba naglasiti da bi u nedostatku legitimnog interesa bilo previše opterećujuće i neproporcionalno od svih osoba zahtijevati da kontinuirano provjeravaju identitet svakog pojedinačnog dioničara svih svojih poslovnih partnera [97]. To je tim više očito jer se dioničari dioničkog društva mogu često mijenjati.

61. Iz toga slijedi da, iako slobodan pristup cjelokupne javnosti informacijama o dioničarima dioničkih društava u skladu s latvijskim zakonodavstvom o kojem je riječ može, u određenoj mjeri, doprinijeti borbi protiv pranja novca, financiranja terorizma i širenja oružja kao i provedbi nacionalnih i međunarodnih sankcija te sankcija Unije, smatram, analogno presudi Luxembourg Business Registers [98], da to nije strogo nužno za te svrhe. Nadalje, moguće prednosti takve obrade ne nadoknađuju ozbiljno zadiranje u temeljna prava zajamčena člancima 7. i 8. Povelje [99].

62. Također želim naglasiti da se, s obzirom na to da je, u skladu s točkom 6. članka 3. Direktive 2015/849, stvarni vlasnik korporativnog subjekta fizička osoba ili više njih koje u konačnici posjeduju ili kontroliraju, među ostalim, 25 % plus jednu dionicu udjela u kapitalu, rasuđivanje

89 Oni u svim slučajevima imaju pristup tim informacijama bez ikakvog ograničenja.

90 Kao što je to definirano u točki 6. članka 3. Direktive 2015/849.

91 To se mora povezati s drugim javno dostupnim informacijama o društvima, poput onih predviđenih Direktivom 2017/1132.

92 C-480/24, EU:C:2025:672, t. 34.

93 Vidjeti točku 41.

94 Moje isticanje

95 Vidjeti također, primjera radi, članak 2. stavak 2. Uredbe Vijeća (EU) br. 269/2014 od 17. ožujka 2014. o mjerama ograničavanja u odnosu na djelovanja koja podrivaju ili ugrožavaju teritorijalnu cjelovitost, suverenost i neovisnost Ukrajine (SL 2014., L 78, str. 6. i ispravak SL 2014., L 121, str. 60.) kako je izmijenjena Provedbenom uredbom Vijeća (EU) 2022/1985 od 20. listopada 2022. (SL 2022., L 272I, str. 1.). Vidjeti po analogiji presudu od 17. siječnja 2019., SH (C-168/17, EU:C:2019:36, t. 51. i 53. i navedena sudska praksa).

96 Vidjeti, primjerice, postupak u okviru kojeg se traže ograničeno dostupne informacije u skladu s Zakonom o slobodi pristupa informacijama i njegova ograničenja, navedeno u točkama 20. i 63. do 65. ovog mišljenja.

97 Koji su dionička društva.

98 Vidjeti točku 76. te presude.

99 Vidjeti, po analogiji, presudu Luxembourg Business Registers, t. 85.

Suda u presudi Luxembourg Business Registers *a fortiori* primjenjuje na latvijsko zakonodavstvo o kojem je riječ u ovom postupku, kojim se zahtijeva objavljivanje informacija o svakom dioničaru dioničkog društva neovisno o tome je li vlasnik kontrolnog udjela.

63. Sud koji je uputio zahtjev također pita može li se postupak u okviru kojeg se traži pružanje ograničeno dostupnih informacija, u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, smatrati drugim sredstvom kojim bi se navedeni ciljevi mogli postići na jednako učinkovit način. Čini se [100] da, u skladu s člankom 11. stavkom 4. i člankom 14. stavkom 1. točkom 1.[1] Zakona o slobodi pristupa informacijama, osoba može imati pristup informacijama o dioničarima [101], pod uvjetom da podnese zahtjev u pisanom obliku, opravda svoj zahtjev i navede svrhu u koju će se informacije koristiti. Primatelj takvih objavljenih informacija obvezuje se da će ih upotrijebiti samo u svrhe za koje je zatražena. Ako je zahtjev za pružanje informacija u skladu sa zahtjevima utvrđenima zakonom, a informacije su zatražene samo u elektroničkom obliku i nije potrebna daljnja obrada, informacije se pružaju u roku od 10 dana. Sud koji je uputio zahtjev međutim navodi da „sudski registar" kao voditelj obrade i pružatelj informacija *ne može provjeriti ima li osoba koja traži informacije uistinu interes za dobivanje traženih informacija*. U tim okolnostima treba smatrati da je zahtjev navođenja legitimnog interesa formalna prepreka dobivanju informacija" [102].

64. Dovoljno je navesti da obrada osobnih podataka na temelju Zakona o slobodi pristupa informacijama radi borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma te širenja oružja [103] kao i provedbe sankcija mora biti u skladu s pravom Unije, osobito OUZP-om i načelom proporcionalnosti. Budući da se člankom 30. stavkom 5. Direktive 2015/849 zahtijeva da informacije o stvarnim vlasnicima budu dostupne ne samo nadležnim tijelima i obveznicima, nego i svim osobama ili organizacijama koje mogu dokazati legitiman interes, tvrdnja suda koji je uputio zahtjev da sudski registar možda neće moći provjeriti ima li osoba takav interes [104] donekle je zbunjujuća s obzirom na obvezu koju države članice imaju na temelju te odredbe [105].

65. U svakom slučaju, postupak za pristup informacijama o dioničarima u skladu s člankom 11. stavkom 4. i člankom 14. stavkom 1. točkom 1.[1] Zakona o slobodi pristupa informacijama [106], opisan u točkama 20. i 63. ovog mišljenja, ne čini se pretjerano teškim ili predugim i ima za cilj *in concreto* uskladiti različite postojeće interese. Stoga se čini [107] da je nacionalni postupak o kojem je riječ sredstvo kojim se dotični ciljevi mogu postići na jednako učinkovit način.

66. Stoga smatram [108] da je obveza, predviđena latvijskim pravom da se cjelokupnoj javnosti stave na raspolaganje određene konkretne informacije o dioničarima dioničkih društava osnovanih u skladu s latvijskim pravom i istovremeno nepostojanje bilo kakve obveze dokazivanja legitimnog interesa za dobivanje takvih informacija kako bi se stvorilo okruženje koje potiče sprečavanje pranja novca, financiranja terorizma i širenja oružja te dostupnost informacija potrebnih za provedbu nacionalnih i međunarodnih sankcija te sankcija Unije, *stricto sensu* neproporcionalna.

100 Podložno provjeri suda koji je uputio zahtjev.

101 Sud koji je uputio zahtjev u svojem zahtjevu za prethodnu odluku upućuje na „ograničeno dostupne informacije".

102 Moje isticanje

103 Direktivom 2015/849 provodi se samo minimalno usklađivanje zato što njezin članak 5. dopušta državama članicama da propišu ili održe na snazi strože odredbe, ako je njihov cilj jačanje mjera za suzbijanje pranja novca i financiranja terorizma, u granicama prava Unije (presuda od 2. ožujka 2023., PrivatBank i dr., C-78/21, EU:C:2023:137, t. 64.).

104 Odnosno općenito u vezi s dioničarima

105 Vidjeti presudu Luxembourg Business Registers , t. 72. Vidjeti i članak 30. stavak 3. Direktive 2015/849.

106 Iz spisa kojim raspolaže Sud nije jasno koja je veza, ako uopće postoji, između tih odredbi.

107 Podložno provjeri suda koji je uputio zahtjev.

108 Podložno provjerama suda koji je uputio zahtjev.

VI. Zaključak

67. S obzirom na prethodno navedeno, predlažem Sudu da na pitanja koja je uputila Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Ustavni sud, Latvija) odgovori na sljedeći način:

1. Članak 14. točku (d) i članak 16. stavak 3. Direktive (EU) 2017/1132 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o određenim aspektima prava društava

   treba tumačiti na način da pojam osobe koje „sudjeluju u upravljanju trgovačkim društvom, nadzoru nad njime ili kontroli trgovačkog društva" iz članka 14. točke (d) Direktive 2017/1132 nije moguće tumačiti na način da se odnosi na svakog dioničara dioničkog društva. Država članica nije obvezna objaviti informacije o svakom dioničaru dioničkog društva i učiniti ih javno dostupnima u registru u skladu s člankom 16. stavkom 3. Direktive 2017/1132.

2. Uredbu (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka), i to konkretno njezine članke 5. i 6.,

   treba tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis kojim se predviđa obrada određenih osobnih podataka dioničara dioničkog društva, njihovim stavljanjem na raspolaganje svakoj osobi, pri čemu ona nema obvezu dokazivanja legitimnog interesa za dobivanje takvih podataka, u svrhu osiguranja transparentnog poslovnog okruženja radi zaštite interesa trećih osoba, sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma i širenja oružja te pružanja informacija potrebnih za provedbu nacionalnih i međunarodnih sankcija te sankcija Unije.